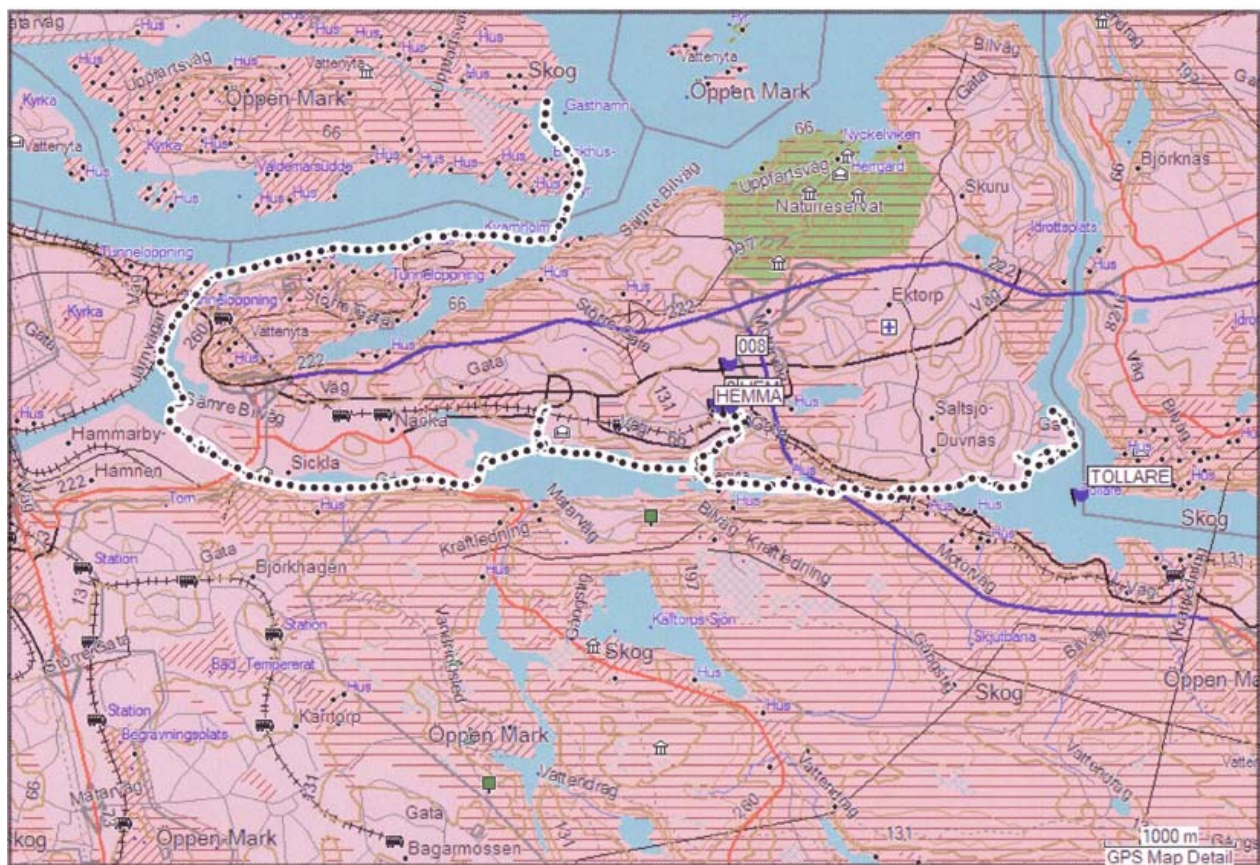

På jakt efter Tegelöns hemligheter

En Turberättelse av Anders Halfwordson

PÅ JAKT EFTER TEGELÖNS HEMLIGHETER. Sedan en tid har vi tänkt oss att utforska Tegelön som bara kan nås med egen båt.

Vi är Barbro och Jesper Hedlund samt Eva och Anders Halfwordson. Hedlundarna paddlar i varsin Point, Eva i en VKV Lisa och Anders i en Prijon Barracuda. Den sistnämnda är en plastkajak som har fördelen att den är mycket oöm i skrovet och dessutom försedd med många fästpunkter upptill vilket gör den lätt att fästa "bra att ha" grejer på. Utan packning är den väldigt rank.

Vi har skaffat kajaker, gått med i en klubb (FKI) och övat; sommar som vinter. På sommaren övar vi distans och på vintern välter vi i Eriksdalsbadet och deltar i klubbens Luciapaddling. Vi kan med Jim Danielsson säga att vi inte är världens bästa paddlare men att vi känner våra gränser. Det är nog vår enda likhet med Jim. Vår utrustning är enkel men funktionell; ombyte, handduk och vattenflaska samt våra fina kajakvagnar. De sistnämnda är vi stolta över och har köpt dom på Biltema för 400 kr styck. Ta bort hjulen och lägg dem i luckan och spänn fast vagnen utanpå. Vips har Du nästan en amfibiebåt. Vem var det som sa att många grejer är bra att ha men det är bättre att inte ha för många grejer? Lördagen den 28 maj 2005 var det dags för attacken. Eftersom vägen är resans mål har vi bestämt oss för att inte gå rakt på målet utan att ta en omväg inomskärs och att dela upp färden på två dagar. Upp i ottan och på Måsholmen klockan 9 och iväg klockan 10. Där var det liv och rörelse trots den tidiga timmen. Gråsparvarna kivades om gårdagens middag som ramlat ned på marken och Canadagässen verkade ha ätit färdigt att döma av bryggans ytskikt och ett svanpar ruvade vid sitt bo norr om spången ut till holmen. I övrigt var det lugnt.

STRAPATSER PÅ STOCKHOLMS VATTEN. Vi sjösatte, spände fast kapellen, ned med solglasögonen och på med skärmmössan. Från Måsholmen går färden nästan direkt ut på öppet vatten över inloppet till Stockholm. Vattnet visar sig vara starkt trafikerat och snart önskar vi att vi tagit reda på tidtabellerna för Finlandsbåtar och Waxholmsbåtar och de andra. Vi famlar också efter stoppknappen, liknande den man kan trycka på när man ska gå över Sveavägen men den finns inte. Här gäller tålamod och vaksamhet. I en lucka får vi pila över i samlad tropp på en linje så rakt det går. Vi siktar på Gud Fader vid Nacka strand. Här efter går färden rakt västerut utan problem tills vi kommer fram till Kvarnholmen. Där gäller det att hålla nära kajen men inte för nära. Passerande fartyg har en ger upphov till svall som studsar tillbaka på oss. Så nu ska vi bara rädda oss in i Danvikskanalen tror vi. Den förste av oss som sticker fram näsan får genast

fyra stora fritidsskepp i bredd rakt mot sig. Väntar tills det blir tomt och smyger över till östra sidan. Var försiktig med svall som kommer bakifrån.

Äntligen inne i Hammarby sjö. – Så här skulle det alltid vara säger någon. Blankt vatten och kanoten glider fram utan att besättningen behöver anstränga sig. Här utbreder sig ett sagorike för den som aldrig varit på platsen. Där borta låg Lugnets industriområde, en plats som ingen hederlig människa vågade ingen sig in mot slutet. Där bodde kriminella med sina tjuvgömmor och där blev en man ihjälslagen på väg från arbetet. Nu ligger det öde. Åt andra hållet går färjan mellan Hammarby Sjöstad och Södermalm, en av världens kortaste reguljära färjeleder. Tro det? Där ligger den runda bryggan med ett hål som en bassäng inuti. I sjöstaden bor människor som i ett Norden Venedig och man undrar var de höll till innan sjöstaden byggdes. Var kommer alla ifrån? Där borta ser vi området bibliotek och intill ser vi en restaurang. Den är stängd kl 11 men vi siktar på lunch på restaurang Göteborg; den med 031-nummer och allt. Vi paddlar förbi ett par trappor ned till vattnet. Där kan man nog gå iland. Vi möter andra kajaker som verkar höra hemma i området och vi får en känsla av att de lever sitt liv i Hammarbysjön och aldrig lämnar den, så hemtama ser de ut. De visar oss en grässlänt som man kan dra upp kajakerna på och de gör det också.

BESVIKELSER OCH UPPLEVELSER PÅ VÄG TILL STORÄNGEN I JÄRLASJÖN. Nej! Göteborg är stängd och öppnar inte förrän kl 14. Så länge kan vi inte vänta. Vi siktar på grässlätten och får hjälp av en vänlig man med skägg som bereder sig att hjälpa oss. Vi berättar för honom att vi försmäktar i sjön utan möjlighet att få mat och är på väg till Järlasjön med dess utbud vid Järsla Sjöstad. Då förvandlas han plötsligt från en man vid strandkanten till en makthavare. Vänta ett tag så kan Ni slussa med Ran säger denne ordförande i Hammarby slussförening. Vi utväxlar våra namn och han presenterar sig som Bjarne Hansson. Under tiden vi väntar på Ran, ångbåten som trafikerar Järlasjön och med en lång historia i skärgården, kommer det fram att han har varit sekreterare i FKI men att han flyttade från stan och lämnade kajaklivet. Man börjar förstå lite grann hur dr Stanley kände sig vid Victoriafallet. Han gav oss också tipset om Slussens dag den 20 juni och att de då önskade sig lite kajaker i slussen. "Gå in på www.ran.se så får Ni en länk till Hammarby sluss och där får Ni all information Ni behöver".

Slussningen gav tid för avkoppling och samtal med båtens resenärer och andra nyfikna. Vi kunde lyssna lite till båtens guide, Kaj Nyman, till vardags ledamot av kommunfullmäktige i Nacka. Efter slussen passade det att surfa efter båten som bar oss en bit på vägen samtidigt som vi kunde lyssna till Kajs upplysningar om Hammarby skidbacke och Stora Sickla, gården som nu är borta, Fläktfabriken, Fredells byggmarknad, Sveriges modernaste och byggd på de senaste miljömässiga grunderna. Sen blir det ren vildmark och Kajs röst tar en paus, vi släpper båten och tittar på egen hand. Eftersom vi ligger på en del tar det inte lång stund förrän vi kommer så långt att vi har Nackareservatet med orörd natur på höger hand och till vänster ser vi bostadsområdet som byggdes för de italienska gästarbetarna som kom hit på 50-talet för att arbeta på Atlas Copcos fabriker. Nu har de kompletterats med moderna och exklusiva höga hus vid vattnet och området har en lantlig karaktär med badplats och sandstrand. Därefter kommer vi fram till stans närmaste villaområde?, Trollebo, med husen nästan hängande över vattnet och området övergår i radhusområde, "ingenjörsbostäderna".

Här bodde ingenjörerna vid Atlas Copco. Nu har vi kommit fram till Nysätra villaområde från 20-talet och vi passar på att ta en sväng för att ta en titt på Bjarne Hanssons villa som har ett idealiskt läge för en kajakare.

Tills nu har det varit en säker färd med trångt vatten utan båtar och med nya upptäckter hela tiden. Inte förrän sjön vidgar sig och övergår i den egentliga Järlasjön tänker vi på att vi inte fått något att äta på länge. Full fart till Järsla Sjöstad snett till vänster och upp på en brygga utanför restaurangen. Det får medges att det är en del mek innan alla kommit ur kajakerna och förtöjt båtarna, kommit på att vi måste ha pengarna i den yttersta av dem sånt, men det gick. Här har det samlats en del kajaker, bland andra våra nya vänners från Hammarbysjön. Slussning är alltså inte tidsbesparande. Nej, för andra gången Nej! Restaurangen är stängd för andra än de

som abonnerat denna dag med Nackas kommunalråd Erik Langby i spetsen. Vi ser så bestörta ut att de bjuder på en kopp kaffe. Smörgås kan vi köpa i områdets ICA-affär. Vi är inte ensamma i rangliga farkoster. Här åker en badbrygga omkring med en elektrisk motor och har ett glatt gäng ombord.

Efter detta är vi, för dagen, mätta på upplevelser och eftersom vi är helt nära hemmahamnen passar vi på att söka nattvila.

DRAMATIK I STORÄNGEN. Vi lägger helt odramatiskt till i Storängen vid en badbrygga vars ägare vi är väl bekanta med. Två av oss har dragit upp kajakerna och håller på att ta fram vagnarna för transport ett par hundra meter hem när vi hör "Det här var ju inte så svå..." och plums. Sjönöd! Och vad gör vi nu? Och hur överlever man i det kalla vattnet? Vittnen strömmar till och försvårar både bortförklaringar och ombyte. Tacksamma tankar till badlakanet och att det var 15 grader i vattnet.

Smidigt som vanligt lyfter vi upp båtarna på våra fina vagnar (inköpta för 400 kr på biltema som Ni kanske kommer ihåg) och drar hem för planering av nästa dags äventyr genom Järlasjön, Kolbottensjön, dragandet till Duvnäsvisken och ut genom Skurusundet för att slutligen nå målet som är Tegelön. Nu stiger spänningen och den hemlighetsfulla ön ska äntligen upptäckas. Med detta i tankarna går vi till kojs tidigt för att kunna starta i gryningen, vederkvickta.

MOT VÅRA DRÖMMARS MÅL. Redan kl 11 går vi trallande ned mot sjön med våra avlånga farkoster bakom oss och sätter dem i sjön i en grässlänt. Vi har kompletterat vår utrustning med en ordentlig matsäck för nu ska vi lämna trakter med restauranger och affärer och ge oss ut i det okända.

Efter det första paddeltaget märks det att det är något särskilt med vattnet. Sjön liksom kokar, det går gäss på vågorna eller man kanske kan säga att det är brytande sjö. Vad är det man säger? Säkerhet är att undvika situationer som överstiger ens förmåga.

Besvikelse och idyll i Duvnäs. Utefter Järlasjön in genom avloppstunneln till Kolbottensjön och fram till Duvnäs station glider vi fram med god fart utan att röra paddlarna, stiger iland och med van hand utför manövern med vagnarna och promenerar över till Duvnäsvisken. Där minns vi hur vi förra året klev i land längst in bland bryggorna och hur svårt det var. Därför fortsätter vi lite längre fram till en något stenig strand och sjösätter båtarna. Nu är det inte längre fråga om en längre tur utan bara lite tittande på husen ute på Duvnäsudde. På vägen dit passerar vi det röda

huset, den så kallade prästgården, där ingen präst lär ha bott. Den som bor där behöver ingen kajakvagn och inget annat heller, han är avundsvärd i alla fall. På vägen tillbaka känns det lite snopet och för att häva besvikelsen bestämmer vi oss för att som belöning äta lunch i konstnären Olle Nymans ateljé på "Kafé Koloni" i anslutning till Strandpromenaden. Vi drar upp båtarna i den lilla båtklubben mitt emot honom, parkerar dem i hans trädgård och beställer mat. Nu är turen på vår sida igen för strax efter oss kommer alla Nackas äldre damer med barn i släptåg. Det är ju Morsdag. Vi är nog de enda som glömt våra mammor.

Som avslutning går vi de 1,7 km till Kolbottensjön, paddlar den sista biten och parkerar båtarna hemma i trädgården. Vi enas om att det var en lyckad tur för att vi fortfarande har vårt mål att utforska Tegelön. Det är nog det viktigaste. Sen äter vi upp vår matsäck under tystnad och kanske tänker på nästa attack mot Tegelön.